

5. Вплив війни на природоохоронні території України. Всесвітній фонд природи WWF. URL: <https://wwf.ua/?12163316/The-impact-of-war-on-protected-areas-in-Ukraine> (дата звернення 04.03.2024).
6. Природа та війна: як військове вторгнення Росії впливає на довкілля України. Центр екологічних ініціатив «Екодія». URL: <https://ecoaction.org.ua/pryroda-ta-vijna.html> (дата звернення 04.03.2024).

Лозовська М. О.
Одеський національний економічний університет
м. Одеса, Україна
*Науковий керівник – к.п.н., доцент кафедри
туристичного та готельно-ресторанного бізнесу*
Мартинова Н. С.

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ САНАТОРНО-КУРОРТНОЇ СФЕРИ ОДЕСЬКОГО РЕГІОНУ НА ПРИКЛАДІ САНАТОРІЮ «ОДЕСА»

Лікувальний туризм або санаторно-курортна сфера є важливим елементом туристичної сфери через його великий економічний потенціал. По всьому світу спостерігається зростання кількості санаторно-курортних закладів з високим рівнем обслуговування та різноманітним набором послуг. Зацікавленість у розвитку цього сектору з боку владних структур та приватних підприємців призводить до значного зростання ролі лікувального туризму в формуванні як зовнішніх, так і внутрішніх туристичних потоків, регіонів України, зокрема, Одеського, як одного із значних регіонів країни за природно-рекреаційним потенціалом для розвитку санаторно-курортного комплексу, лікувально-оздоровчого туризму, лікувально-оздоровчої та спортивної рекреації [4, с.38]. Місто Одеса – великий економічний, культурний і курортний центр на узбережжі Чорного моря, який відіграє важливу роль в економіці Одеського регіону та України в цілому. Комплекс санаторно-курортного господарства міста охоплює широкий спектр взаємопов'язаних компонентів, що забезпечують якісні лікувально-оздоровчі та рекреаційні послуги з метою

підвищення фізичних та психологічних можливостей організму людини.

Проблему розвитку санаторно-курортної діяльності, зокрема, в Одеському регіоні, вивчали такі науковці як: Галасюк С.С. [3], Єпіфанова І.Ю., Волкова І.І. [2], Ярмоменко С.Г. [4], Щербина В.І, та ін. Проте, питання є достатньо актуальним, адже санаторно-курортна справа є невід'ємною частиною економічної діяльності на території регіону, та її дослідження потребує уваги, в тому числі й на прикладі окремих санаторно-оздоровчих закладів.

Одеська область славиться наявністю природних лікувальних ресурсів, таких як мінеральні води, грязі (пелоїди), ропа лиманів та озер, морське узбережжя, а також природні об'єкти з оптимальними для лікування, відновлення та медичної реабілітації кліматичними умовами. Кліматичні умови області створюють ідеальну базу для розвитку курортно-рекреаційної діяльності. У межах області знаходяться значні водні об'єкти з відомими родовищами пелоїдів у Куяльницькому та Хаджибейському лиманах, а також мінеральних вод у Одеському, Куяльницькому та Чорноморському регіонах [3, с.200].

Станом на 2018 р. у Одеській області налічується 321 санаторно-курортний та оздоровчий заклад для різних категорій відпочиваючих, які здатні прийняти понад 40 тис. гостей, в тому числі й іноземних. Найбільш розвиненими у сфері санаторно-курортного господарства є Білгород-Дністровський (141 заклад), Татарбунарський (80 закладів), Кілійський (75 закладів) і Овідіопольський (56 закладів) райони. Найбільше дитячих закладів оздоровлення і відпочинку розташовано у м. Одесі (138 закладів), м. Білгород-Дністровському (65 закладів), а також у Лиманському (62 заклади), Подільському та Саратському районах (по 52 заклади). Курортно-рекреаційна сфера відіграє ключову роль у відпочинковій діяльності області. В області функціонують та розвиваються відомі бальнеологічні, кліматичні та бальнеогрязьові курорти: "Куяльник", місто-курорт Чорноморськ, "Кароліно-Бугаз", "Затока", "Сергіївка", "Лебедівка", "Катранка", "Приморське" та ін. [4,

с.38-42].

Санаторій "Одеса", у місті Одеса, як відомчий заклад оздоровлення, що відноситься до Служби безпеки України, є одним з провідних закладів медичного оздоровлення на півдні України. Його основна мета – надання комплексного лікування та відновлення здоров'я пацієнтів у комфортних умовах, використовуючи сучасні методи та технології. Основні напрямки медичного оздоровлення, які пропонуються в санаторії "Одеса", включають:

- бальнеологічне лікування: санаторій використовує природні лікувальні ресурси, такі як мінеральні води, лікувальні грязі та інші, для поліпшення стану здоров'я та реабілітації пацієнтів;

- фізіотерапію: застосування фізичних чинників, таких як ультразвук, електротерапія, магнітотерапія та інші, для лікування та реабілітації пацієнтів;

- реабілітаційну терапію: санаторій "Одеса" може надавати широкий спектр реабілітаційних послуг для пацієнтів, які потребують відновлення після травм, операцій або хвороб. Це можуть бути фізіотерапевтичні вправи, масаж, лікувальні процедури та інші методи, спрямовані на покращення функцій органів і систем організму;

- діагностику та профілактику захворювань: санаторій пропонує комплексні програми діагностики для виявлення ризикових факторів розвитку захворювань та ранньої діагностики хвороб. Також можуть бути впроваджені програми профілактики, які включають у себе консультації лікарів, здоровий спосіб життя, дієтологічні поради та інші заходи;

- психотерапію та психологічну підтримку: санаторій може надавати послуги психотерапевтів та психологів для пацієнтів з психосоматичними захворюваннями, стресом, депресією та іншими психічними проблемами. Ці послуги спрямовані на покращення психічного стану та загального самопочуття пацієнтів.

- індивідуалізований підхід: санаторій може пропонувати індивідуально розроблені програми лікування для кожного пацієнта з урахуванням його медичної історії, потреб та побажань. Це дозволяє досягти найкращих

результатів в лікуванні та відновленні здоров'я [5].

– Тенденції розвитку санаторію "Одеса" з метою підвищення конкурентоспроможності та ефективності закладу на ринку медичного оздоровлення, забезпечення максимального комфорту, задоволення для клієнтів, а також збільшення його прибутковості і стабільності можуть включати:

– впровадження сучасних технологій у всі аспекти діяльності санаторію, включаючи медичні процедури, бронювання, облік і адміністрування. Наприклад, електронні медичні записи, онлайн консультації, а також використання інтернету для просування послуг і маркетингу;

– фокусування на покращенні якості послуг та задоволення потреб клієнтів. Це може включати в себе надання персоналізованого обслуговування, забезпечення комфортних умов проживання та лікування, а також впровадження програм якості та контролю;

– розширення спектру послуг. Введення нових програм та послуг для різних категорій клієнтів, включаючи реабілітаційні та оздоровчі програми, фітнес- та спортивні заходи, культурно-розважальні події та інші активності;

– розвиток медичного туризму. Активне залучення іноземних клієнтів шляхом пропозиції спеціалізованих медичних програм та пакетів, спрямованих на лікування конкретних захворювань або підвищення загального стану здоров'я;

– збільшення інвестицій. Залучення додаткових інвестицій для модернізації і розширення інфраструктури санаторію, включаючи будівництво нових корпусів, покращення медичного обладнання та вдосконалення сервісу.

– створення екологічно чистого середовища. Увага до екологічних аспектів діяльності санаторію, включаючи застосування енергоефективних технологій, впровадження систем управління відходами та захист довкілля;

– розвиток співпраці. Укладення партнерських угод та співпраця з іншими медичними та туристичними установами для обміну досвідом, ресурсами та рекламними можливостями.

Однак, санаторій «Одеса» має певні недоліки, які заважають його розвитку, а саме: обмежена місткість, висока вартість, недостатня кількість якісного медичного персоналу, модернізація інфраструктури та ін. Для того, щоб вирішити ці питання, санаторій може залучити додатковий кваліфікаційний медичний персонал, щоб зменшити рівень навантаження на наявний персонал з метою збільшення якості обслуговування, впровадити сучасні технології своєї діяльності включаючи електронну медичну документацію, телемедицину, онлайн-бронювання та інші інновації, які допоможуть покращити якість обслуговування та зручність для клієнтів. Санаторій також може розширити свій потенціал обсягу послуг, включаючи розбудову нових корпусів, розвиток нових напрямків лікування та реабілітації, а також впровадження спеціальних програм для пацієнтів різних вікових та медичних технологій.

Таким чином, у світлі поточних обставин, ринок лікувально-оздоровчих послуг у Одеському регіоні функціонує не належним чином через недостатнє використання свого потенціалу, недостатню підтримку матеріально-технічної бази та низьку якість надання послуг. На цьому тлі спостерігається постійне зменшення популярності санаторно-курортної галузі в регіоні та скорочення чисельності споживачів оздоровчих послуг. Щоб забезпечити оптимальний розвиток підприємств санаторно-курортного комплексу, необхідно зосередитися на збереженні природних ресурсів, ефективному використанні економічних можливостей та врахуванні соціальних потреб. Важливо підвищити рівень матеріально-технічної бази, поліпшити якість надання послуг та розширити їх асортимент для забезпечення стабільного та успішного розвитку.

Санаторій "Одеса" є важливим центром медичного оздоровлення, який пропонує широкий спектр медичних та рекреаційних послуг для своїх клієнтів. Незважаючи на переваги, такі як медична експертиза, природні лікувальні ресурси та можливості відпочинку, санаторій також має свої недоліки, такі як високі витрати, обмежена доступність та стандартизовані програми

оздоровлення. Проте залучення сучасних технологій, розширення спектру послуг та підвищення якості обслуговування можуть допомогти санаторію "Одеса" досягти вищого рівня конкурентоспроможності та задоволення потреб клієнтів у майбутньому.

Список використаних джерел

1. Ведмідь Н.І. Санаторно-курортний комплекс: сервісне управління: монографія. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2013. 536 с.
2. Волкова І.І. Розвиток санаторно-курортних закладів України. Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія: Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм. 2013. Вип. 1086 (2). С.120-125. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhMv_2013_1086_2_25.
3. Галасюк С.С. Сучасний стан розвитку санаторно-курортної бази в Україні. Економіка та управління підприємствами. 2017. Вип. 15. С. 197-202. URL: <http://global-national.in.ua/archive/15-2017/39.pdf>.
4. Ярьоменко С.Г., Мартинова Н.С., Козловський Р.С. Тенденції розвитку санаторно-курортного господарства Одеської області. Причорноморські економічні студії. 2020. Вип. 55. Ч. 2. С. 37-45. URL: http://bses.in.ua/journals/2020/55_2_2020/8.pdf.
5. Санаторій «Одеса» Служби безпеки України: офіційний сайт. URL: <https://sanodesa.com.ua>.